

פנימיות

מחשבת החסידות לעולם התורה

81

ניסן
ה'תשע"ה

בניסן עתידין להיגאל

בחודש ניסן נולדו האבות הקדושים ובו זכינו להולדתו של מאור ישראל כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, בעשתי עשר בו בשנת תרס"ב

"אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא. משה – החסיד הכללי, עם חמישים שערי בינה שנבראו בעולם, הרי הוא הבעש"ט ותורת החסידות שלו, משה החב"ד שלנו עם חמישים שערי בינה, הרי הוא רבינו הזקן ותורת החסידות שלו. כולם נמסרו למשה – חסר אחד, ו"אחד" זה – על החסידים להשלים עד ביאת המשיח, וזהו ה"פוצו מעינותיך חוצה".

הכנסים האדירים שנערכו ונערכים על-ידי חסידי חב"ד בארץ ובעולם, לרגל "א בניסן", כהכנה אליו ובהמשך אליו בהשתתפות שלומי אמוני ישראל, מעידים יותר מכל כי שלהבת ההתקשרות לרועה ישראל הנצחי בוערת בלבת קודש. "כמים הפנים אל הפנים" משיב העם אהבה לרועהו, כדברי הרמח"ל ב'מאמר הגאולה' כי בזמן גניזת המשיח – בעת ה'פקידה' יתעורר העם לאהבת הגואל עד מאוד (עיי"ש).

מיד הם נגאלים

הגאולה אפשרית בכל רגע ממש, כדרך שאמרו חז"ל על הפסוק "היום, אם בקולו תשמעו", וכפי שפוסק הרמב"ם: "ישראל עושין תשובה ומיד הם נגאלים!" וכבר התפרסמו דברי כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו על הביטוי "מיד": "כן תהיה לנו ביאת משיח צדקנו תיכף ומיד ממש, ובפרטיות יותר בנוגע לדורנו זה שבראשי תיבות ד"מיד" רמוזים ג' התקופות (הנ"ל) השייכות לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ועל סדר הקירבה אלינו: משיח (מנחם שמו), יוסף-יצחק, דובער (שמו השני של אדמו"ר הרש"ב נ"ע)".

ועל-פי דברי חז"ל "דורו של משיח – ג' דורות" (סנהדרין צ"א), מעניין להצביע על שייכותם של שלושת רבותינו נשיאינו השייכים לדורנו זה, לחודש ניסן: יום הולדת הרבי מלך המשיח ב"א בניסן, יום קבלת הנשיאות של הרבי הרי"צ, ויום ההילולא של אביו הרבי הרש"ב בב' ניסן. וכל זה מוסיף בזכותן של ישראל בחודש מסוגל זה, שנזכה כבר לראות בעיני בשר את הרבי, משלים את תפקיד נשמתו וגואל את עם ישראל בפועל ממש, ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים!

המצוה שלמעלה בגן עדן העליון ובגן עדן התחתון" (ספר השיחות ה'תש"ג, עמ' צד).

הולדתם של צדיקים

סח הוד כ"ק אדמו"ר הרי"צ זיע"א באחת משיחות קדשו: "ביום שלישי י"ז באלול תרנ"ג, אמר לי אבי (אדמו"ר הרש"ב): "מחר יום רביעי, לך בהשכמה לטבול במקוה ואל תאמר תחנון".

"ביום הרביעי ח"י באלול.. כשנכנסתי לחדרו של אבי מצאתיו במצב רוח מרומם, ומיד בהכנסתי אמר לי: חג שמח לנו! היום יום ההולדת של שני המאורות הגדולים שלנו: ביום שני ח"י באלול תנ"ח נולד הבעל-שם-טוב, וביום רביעי ח"י באלול תק"ה נולד רבינו הזקן". הרבי קם ממקומו, נכנס לחדר השני, לבש בגדי שבת, חזר לחדר הראשון, ציוה לנעול את הדלתות ואמר בפני בנו אדמו"ר הרי"צ מאמר חסידות על "חמישים שערי בינה נבראו בעולם".

כשסיים את אמירת ה'מאמר', הוסיף:

השנה הינה שנת המאה לבר-מצוה של הרבי, שהתקיימה בשנת תרע"ה. נקל להבין שיום גמר ועיקר כניסת הנפש האלוהית הוא בעל משמעות עמוקה כשמדובר בצדיק הדור.

הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי (בנו וממלא מקומו של רבינו בעל התניא והשו"ע) זיע"א גילה בקודשו, מהמתרחש בשמי רום "אודות יום ההולדת של צדיק בכלל ושל אנשים כלליים בפרט; סעודת המצוה הגדולה הנערכת בגן עדן התחתון והעליון, המתבטאת בכך שנהנין מזיו השכינה, בראיית והשגת מהות האלוהית, וכל הנשמות נפרדות מנשמת הצדיק העומדת לרדת לעולם הזה, ומברכות אותה בהצלחה בביצוע כוונת ירידת הנשמה בגוף.

הסדר וסעודת המצוה בגן עדן התחתון והעליון ביחס לנשמה כללית, שונה מהסדר שביחס לצדיק סתם. כשבית הדין הגדול של מעלה גוזר על נשמה כללית לרדת לעולם הזה בזמן מסויים ואצל הורים מסויים, הרי משך זמן לפני יצירת הגוף הולד שבו על הנשמה הכללית להתלבש, קובע בית הדין הגדול של מעלה, היכל מיוחד לאותה נשמה כללית, ובאותו היכל קובעים מתיבתא של נשמות הצדיקים, והנשמה הכללית שעומדת לרדת למטה, היא ראש המתיבתא, ולומדת תורה ברבים לפני נשמות הצדיקים. כשמגיע הזמן לירידת הנשמה למטה, באות כל הנשמות הכלליות, ונשמת משה רבנו בראשן, לברך את הנשמה הכללית בהצלחה בעבודתה הכללית ומבטיחות לה עזר וסיוע בעבודה זו.

יום הולדת של צדיק, וביחוד של נשמה כללית, הוא לכן, חג בכל העולמות ועת רצון. הקב"ה שמח כביכול בשמחה גדולה, וכל המשתתפים בשמחה גדולה זו נהנים משולחן גבוה, מסעודת

יוצא-לאור על-ידי

אור חב"ד - מרכז איגוד תלמידי הישיבות באה"ק
ת"ת 18, כפר חב"ד 6084000, טל' 03-5785302 פקס' 076-5100470
הנהלה: הרב מנחם פרלשטיין, הרב שמואל פרלשטיין
עריכה: הרב יוסף אברהם פיזם • א"ת: merkazato@gmail.com

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

דבר מלכות

מתורתו של כ"ק אדונו מורנו ורבנו

שלוש המצות כזכר ללחמי תודה

עליהן כמו בשאר יום טוב, צריך להיות עוד פרוסה אחת משום לחם עוני."

נמצא אפוא שלדעת אדמו"ר הזקן הזכר לקרבן תודה אינו במספר המצות אלא רק בכך שעושים את שלוש המצות מעשרון קמח אחד. הרי לנו שגם לשיטת אדמו"ר הזקן, אין עושים זכר גלוי לקרבן תודה בליל הסדר.

הזכר המותר בפסח

ועל פי זה יש ליישב: מה שאין אומרים "מזמור לתודה" בפסח, הרי זה משום ש"מזמור לתודה" מזכיר בגלוי את קרבן התודה, ולפיכך נמנעים מלאומרו ביום שאין מקריבים בו קרבן תודה, כבפסח.

ברם בנידון דידן, מכיוון שאין נראה הזכר, לא מפריעה העובדה שנרמז באופן של העלם, זכר לקרבן תודה בכמות הקמח של שלוש המצות.

וכך תתפרש לשונו הזהב של אדמו"ר הזקן: "ואנו יצאנו מבית האסורין" – מצרים היתה רק כעין בית האסורים. ובהתאם לכך הוא פירוש דבריו בהמשך: "לפיכך אנו עושים גם כן ג' מצות לעשרון, זכר (רמז בלבד) ללחמי תודה. ואנו בפסח יצאנו מבית האסורין" (שהוא רק כעין בית האסורים – רמז בלבד, ולא ממש בית האסורים, שהציאה ממנו מחייבת להביא קרבן תודה).

ויומתק על פי זה מה שמוסיף אדמו"ר הזקן על המילים "ואנו בפסח יצאנו מבית האסורין" ומוסיף: "משעבוד מצרים" – שרוצה בזה לפרש, שאין הכוונה שמצרים הייתה בית האסורים ממש, אלא רק זו בלבד, שהיו תחת שעבוד מצרים.

וכיוון שהזכר ללחמי תודה בליל הסדר, לפי הרא"ש ואדמו"ר הזקן, הינו זכר שבהעלם בלבד, אין כל בעיה בעשיית זכר מסוג כזה.

(מקוצר ומעובד מתוך לקוטי שיחות חלק י"ב עמ' 27 ואילך)

לעילוי נשמת איש החסד והמעש
הרה"ח ר' דוד בן אליעזר ע"ה עמוס
נלב"ע בדמי ימיו כ"ז אדר ה'תשע"ה

ארבעים חלות, מכל מקום, אם אפאן בדיעבד, ארבע חלות, יצא. והשלושה היא ממצה, והרביעית מחמץ". נמצא שהמרדכי מבאר, שהטעם לכך שצריכים שלוש מצות בליל הסדר, הוא כיוון שבדיעבד, מספיק שלוש מצות (וחלת חמץ) לחלות תודה.

לאמור: לדעת הרא"ש – הזכר לקרבן תודה אינו במספר המצות, אלא בכמות הקמח. דהיינו שכמות הקמח (שממנו עושים את שלוש המצות בפסח) שווה הוא לכמות הקמח (שממנו עושים

להרא"ש, מספר המצות
אינו קשור לקרבן תודה,
והוא מטעם אחר. אלא
שעושים שלוש מצות אלו
מכמות של עשרון קמח,
בבקרבת תודה

שלוש מצות) בקרבן תודה. אבל אין הזכר למספר המצות של קרבן תודה. ברם לה'מרדכי', הזכר לקרבן תודה הוא במספר שלוש המצות.

זכר בגילוי וזכר בהעלם

והנה, על פי המבואר לעיל, מובן שחילוק גדול ישנו בין טעם הרא"ש לטעם ה'מרדכי', בנוגע לענייננו: שכן לה'מרדכי', שמספר המצות הוא הזכר לקרבן תודה, הרי עושים בזה בפועל ובגלוי זכר לקרבן תודה בפסח.

אולם להרא"ש, מספר המצות אינו קשור לקרבן תודה, והוא מטעם אחר. אלא שעושים שלוש מצות אלו מכמות של עשרון קמח, בבקרבת תודה. הרי לנו שלשיטת הרא"ש אין ניכר שום זכר לקרבן תודה, שהרי בגלוי אינה ניכרת הכמות שממנה נעשו שלושת המצות.

והנה אדמו"ר הזקן כותב הרי (בסימן תע"ה סעיף ג), בטעם לקיחת שלוש מצות בליל הסדר, כהרא"ש: "שמלבד שתי מצות שלימות שצריך לבצוע

כותב אדמו"ר הזקן בשולחנו, הלכות פסח, סימן תנח סעיף א: "ונוהגין במדינות אלו שהג' מצות של מצוה הן נעשים מעשרון אחד וכו', לפיכך אנו עושים גם כן ג' מצות לעשרון, זכר ללחמי תודה, שהיוצא מבית האסורין חייב להביא תודה ואנו בפסח יצאנו מבית האסורין משעבוד מצרים. לפיכך אנו עושים זכר ללחמי תודה."

ובסימן נא סעיף א כותב: "ונוהגין במדינות אלה שלא לאומרה (את מזמור לתודה) בשבת ויום טוב, מפני שאין תודה קריבה בהן. וכן בימי הפסח אין תודה קריבה משום חמץ שבה. וכן בערב פסח וכו'."

ולכאורה צריך עיון: הרי מפורש כאן שאין לעשות זכר לקרבן תודה בפסח אפילו על ידי אמירת "מזמור לתודה", שאינה אלא דיבור, ואם כן איך "ונוהגים במדינות אלו" לעשות פעולה במעשה, לקחת שלוש מצות כנגד שלוש חלות של קרבן תודה, כזכר לתודה, בליל פסח?

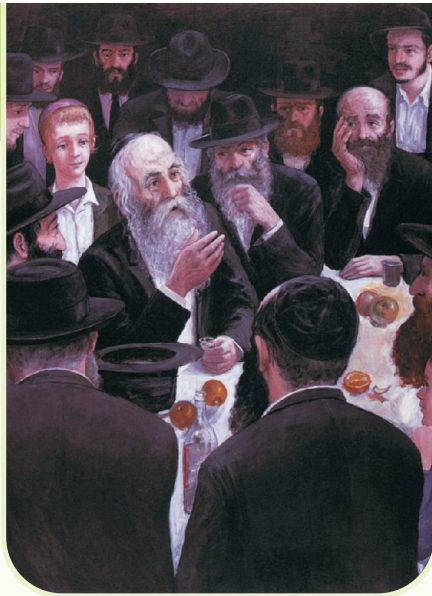
מחלוקת הרא"ש והמרדכי

כדי לבאר זאת, יש להקדים ולהביא את מקור הדין לכך, שבבילי הסדר, צריכים אנו שלוש מצות. כי הנה כתב הרא"ש (עריב פסחים סימן ל'): "שצריכים שלוש מצות בליל פסח, כדי שתהיינה שתי שלמות כבכל יום טוב, ומוסיף עליהם פרוסה כדי שתהיה לחם עוני."

ואחר כך מוסיף הרא"ש: "ונוהג באשכנז ובצרפת לעשות מעשרון אחד זכר ללחמי תודה, שהיוצא מבית האסורין מביא לחמי תודה. ולחמי תודה באין שלושה מינין של מצה (חלות) רקיקין ורבוכה, ושלוש חלות עושים מעשרון אחד."

נמצא שהרא"ש מבאר שהטעם לזכר לתודה, הוא על כך ששלוש מצות אלו עושים מעשרון אחד, כפי שאת שלושת לחמי התודה עשו מעשרון אחד של קמח.

אולם ה'מרדכי' (בסוף פסחים) כותב: "לכן צריך שלוש מצות זכר ללחמי תודה, כדאמרינן – ארבעה צריכין להודות כו' ובלחמי תודה היו שלוש מיני מצה. ואף על גב דבלחמי תודה היו

סוד ההתוועדות

מאת הרב ישראל זלמנוב

מה העבודה הזאת לכם?

אוצר הספרים היה ריק מבחורים כאשר שלומי נכנס. ה'סיום' כבר מאחוריו והתשבחות שהעריך עליו הר"מ הביאו אותו להחלטה להתחיל ולסיים מסכת נוספת, בנוסף לסדרי הלימוד הנהוגים בישיבה. לא היה זה מובן מאליו, אחרי יום שלם של יגיעה ושקידה ללמוד כמה דפים נוספים במסכת שאין עוסקים בה בישיבה, אבל שלומי החליט בעקשנות שהיתה טבועה בדמו, והפעם הוא בחר את מסכת זבחים.

הוא פתח את הגמרא וקרא בקול את המשנה הראשונה, אולם הלימוד היה קשה עליו. הריכוז היה ממנו והלאה. המראות מאמש שבו וחזרו למול עיניו והוא הרגיש שהוא מוכרח לקבל תשובה הגיונית, ברורה ומסודרת. כיצד זה יתכן שבני תורה יתנהגו כך, כאחרוני המופרעים?

הוא שיחזר את הדמויות שישבו מסביב לשולחן. נכון, ישבו שם כמה צעירים, אבל הוא התקשה להדביק להם תווית של 'ארחי-פרחי'. ישבו שם כמה עם זקנים לבנים, או בגוון אפרפר.

משהו לא הסתדר לו. מעולם הוא לא ראה התנהגות כזו – לא במשפחתו המכובדת ולא אצל הרבנים בישיבה. אולי בפורים. אבל בפורים זו מצווה להשתכר, 'עד דלא ידע'. והאמת, שגם זה הפריע לו ומעולם הוא לא התחבר ל'שיכורים של פורים' ולליהוגיהם. חג הפורים היה אצלו חג של לימוד גמרא עד כלות, ובסעודת פורים יצא ידי חובה בשתיית כוס יין. אבל לא מעבר לכך.

מקור לכל הנהגה חסידית

את חוט מחשבותיו קטעה דמות עם פאות מסולסלות בקפידה. שימי. בחור בשיעור מעליו, עדין ובעל ראש חריף שמשפחתו נמנתה על אחת החסידיות המפורסמות.

הוא נכנס בצעדים נמרצים לאוצר הספרים, שלף גמרא מהארון והחל ללמוד בלהט, גומע שורה אחר שורה במנגינה מיוחדת.

תחושה לא ברורה אמרה לשלומי שלשימי יש תשובה בשבילו. הוא לא יכול היה לעצור בעד עצמו ופנה אליו, מפריע לו בלימודו. "שימי, אתה יודע מה זו התוועדות?" שאל-תבע.

שימי הנהן בראשו. "התוועדות חסידית, חסידים יושבים ביחד ומדברים דברי תורה"

שעת לילה מאוחרת. שלומי נחפז ללכת ברחוב המואר כשגמרתו תחת שחיו ומשב רוח קל הרעיד את מגבתו הישיבתית. זה עתה סיים ללמוד את מסכת ערכין בבית הכנסת של ר' חיים בשכונה הסמוכה לישיבה בה למד, ולא היה מאושר ממנו.

אחרי חורף שלם של השקעה אישית, חורף בו התמיד בלילותיו אחרי סדר ד' ללמוד את מסכת ערכין כולה – כעת יכול היה לברך על המוגמר. מחר הוא יערוך 'סיום' יחד עם חבריו. והר"מ, בעיקר עם הר"מ, שיתחיל להעריך את שלומי, הבחור הכשרוני, בן תורה אמיתי...

ניגון חב"די עתיק

קול שירה הגיע לאזניו. שלומי אהב מאוד שירים. בישיבה לא היה 'מבין' בשירים יותר ממנו. בחושיו העדינים תפס כל לחן וכל 'קנייטש' ואהב לשתף את כולם ביופי הפנימי של השירים. לא פלא שבסעודות השבת בישיבה היו הכל ממתנים לשלומי שיתחיל לפזם ראשון את 'השירים הטובים'.

כעת, הוא זיהה מיד את השיר המתנגן: מדובר בניגון חב"די עתיק אותו שמע בדיסק ניגונים חסידיים. בהחלטה של רגע החליט ללכת בעקבות השיר והוא נכנס לבית הכנסת שמשם בקעו הקולות.

לעיניו נגלה לראשונה בחייו מחזה שמעולם לא נתקל בו. סביב שולחן צר ישבו כעשרים אברכים צעירים, פניהם אדומות ממאמץ והם דופקים במרץ על השולחן הערוך באוכל ובשתיה.

"סעודת ברכות?" שאל את אחד מהם שעמד לצאת מבית הכנסת עת עמד הוא בכניסה. "לא, התוועדות" הפטיר הלה ויצא.

ריח חריף היכה בנחיריו אחרי דקה וחצי של סקירת הנעשה. "אלכוהול?" העווה שלומי את פניו. גבותיו התכווצו בכעס ומצחו חרש קמטים. "בבית הכנסת?" שאל את עצמו חצי-בקול.

אחד היושבים סביב השולחן הזמין אותו בתנועת ידו לבוא ולהתיישב. שלומי סירב והחווה בשתי ידיו לאות "זה בסדר". כעת הוא הבין שפניהם אדומות כתוצאה מהשתיה החריפה.

נפשו העדינה לא יכלה להכיל זאת. הוא סב על עקביו ויצא. מהורהר.

השיב, תוך שהוא מפנה אליו עיניים תמהות, כאומר: 'מה לך ולהתוועדות'. "ושותים שתיה חריפה? משתכרים?" הטון עלה בקולו של שלומי.

שימי לא ענה. הוא קם ממקומו, ניגש למדף ופתח ספר שכריכתו לא זוהתה על ידי שלומי, והחל מקריא בהטעמה:

"קדושים אשר בארץ... ששתו לפעמים הרבה יותר מדאי בסעודות גדולות... היתה כוונתם בזה לשם שמים, כי מתוך משתה היין הווי מבדחי טובא ומתוך כך אומרים דברי תורה על השולחן הרבה מאד וכפליים לתושיה... דמתוך שמחה מגלה החכם רזי התורה... כי ברבות השמחה יתחזק הכח השכלי שיש בנפש ואז הוא יותר מוכן לגלות תעלומות חכמה... נכנס יין יצא סוד... שעל ידי משתה היין יצאו דברי תורה הנקראת סוד".

"מה זה הספר הזה?" שאל שלומי בחשדנות. "שער האותיות, לגאון רבי ישעיהו הלוי הורביץ, שנודע בשם השל"ה הקדוש" השיב שימי. "גם לי הציקה פעם השאלה שאתה שאלת. ראיתי התוועדויות של חסידי חב"ד והמראות כבשו את ליבי מחד, אולם מאידך הציפו אותי בשאלות קשות על הנהגתם, בידיעי שלא רק הם נוהגים כך אלא גם חסידויות אחרות. אבל שם, יש להודות, זה קצת יותר מאחרים".

"נו, אתה רואה?" השיב לו שלומי מיניה וביה, "איך אפשר לקבל כזו התנהגות?"

"פניתי לראש הכולל החסידי בשכונה בה גרים הורי ושאלתי אותו. הוא הראה לי את הדברים הקדושים הללו, ומאז אני רגוע" ענה שימי בשלווה.

"אז מה אתה רוצה לומר בזה? שכל מי שיושב סביב השולחן בהתוועדות הוא צדיק, קדוש וטהור? כולם בדרגת ה'חכם' שעליו מדבר השל"ה?" הקשה שלומי.

להקשיב למשפיע

שימי הרהר כמה רגעים, והשיב: "גם אם מי שבא להתוועדות ואיננו מה'קדושים' אשר

הדרך לחב"ד

חלום שהתגשם

איך הגיע בוגר הישיבה התיכונית 'נחל יצחק' בנחלים לשליחות הרבי בהצלחה רבה במכללת 'ספיר' שבשדרות • ראיון בקצירת האומר עם הרב יאיר רוזנטל הי"ו

זאב פיזם – בה לומדים אלפי סטודנטים שאינם שומרי תורה ומצוות לעת-עתה.

ברוך השם, אנחנו רואים הצלחה בפעילות למעלה מדרך הטבע. בזמן קצר יצרנו ב"ה מעגלים רחבים של מאות סטודנטים שקשורים אלינו בדרכים שונות. בקורסים ושיעורי תורה, בסעודות שבת ופעילות ענפה ומגוונת. רק היום חילקנו מאות ערכות של מצות עבודת יד.

בסיעתא דשמיא יצרנו גם קשרים מאוד חמים עם הנהלת המכללה והמרצים.

זה מדהים בכל פעם מחדש שגם האדם הכי אנטי-דתי (בחינוניות), כשבאים אליו עם חיוך אמיתי על הפנים והמון אהבת ישראל (כמו שהחסידות מלמדת אותנו להסתכל על המהות והפנימיות של כל יהודי ולא על חיצוניותו), הוא נמס והופך להיות החבר הכי טוב שלך. אני רואה את זה בשליחות כל פעם מחדש. נסו והיוכחו.

מה תענה ליהודי שחושש מלימוד החסידות?

אענה לו: טעמו וראו כי טוב השם!

אין טובה יותר גדולה שיהודי יכול לעשות לעצמו מאשר ללמוד חסידות, זה פשוט להכניס נשמה לעבודת השם.

ובאשר לחשש מלימוד פנימיות התורה – כבר לפני 500 שנה פסק האריז"ל שבדורותינו מצווה לפרסם זאת החכמה, וכיום אין את ההגבלות שהיו בעבר על לימוד פנימיות התורה ובפרט כפי שנתבארה בתורת חסידות חב"ד באופן של הבנה והשגה שכלית שמותאמת לכל אחד.

הרבי עורר גם נשים ללמוד חסידות, שכן גם הן מצוות במצוות רבות ובמיוחד באהבת השם וביראתו שהחסידות כה מוסיפה בהן. אפילו ילדים מסוגלים להבין רעיונות יסוד בחסידות ולהתחזק מכך ביראת שמים.

הרבי מביא שני הסברים להתגלות החסידות דווקא בדורותינו: (1) כיוון שיש יותר חושך בעולם צריך להוסיף יותר באור. החסידות היא התרופה לכל המחלות הרוחניות של הדור. (2) כיוון שאנחנו מתקרבים לגאולה, נותנים לנו לטעום מהגילוי האלוקי שיאיר בגאולה. החסידות היא טעימה מתורתו של משיח.

האם היה מקרה מיוחד ששינה משהו במחשבה?

כפי שאמרתי קודם, החסידות נותנת לנו את האפשרות להסתכל על כל עבודת השם בצורה הרבה יותר פנימית ובעלת משמעות. הדבר בא לידי ביטוי בתורת חב"ד, שכשמה כן היא – חכמה בינה ודעת. כלומר, המיוחדות שבתורת חב"ד היא שכל העניינים הכי מופשטים באלוקות באים לידי הסברה והבנה שכלית, בצורה שכל אדם יכול להבין אותם (לפי ערכו).

וכשהראש מלא וספוג באלוקות, גם קיום התורה ומצוות הוא בחיות אחרת לגמרי. הנחת התפילין, כשעושים אותה סתם בתור פעולה טכנית ח"ו, נותנת לך תחושה שטחית יחסית. לעומת זאת, כשמניחים תפילין מתוך ידיעה שברגע זה ממש נמשך אור-אינסוף בעולם ושאינו הקטן והמוגבל מתאחד ממש עם הקב"ה האינסופי באותה שעה של הנחת תפילין (מצווה מלשון "צוותא", כמו שכתב אדמור הזקן) זו הרגשה ברמה אחרת לגמרי!

איך החסידות משפיעה עליך בצורה מעשית?

אצל הרבה אנשים דתיים קיום תורה ומצוות נחשב כדבר נוסף על החיים הפרטיים שלהם. אפשר שאדם יקפיד על קלה כבחמורה אבל יש לו את הזמנים לעצמו, הרי סוף כל סוף צריך לחיות... וכשצריך הוא גם מתפלל וקובע עיתים לתורה.

חסידות שמה 'פוקוס' חזק על מאמר הגמרא אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני. כלומר, אין לי שום מציאות בעולם מלבד לעבוד את השם. אין כזה דבר רגע פנוי ב-24 שעות... חסידות נותנת לאדם לחוש מה זה אומר – נשלחתי לעולם אך ורק כדי לעבוד את השם!

מהנקודה הזאת מגיע גם הלך הרוח של חסידי חב"ד לעזוב ה"כל ולצאת לשליחות מתוך הקרבה עצמית מוחלטת. פשוט להקדיש את החיים ואת כל הזמן והמרץ בשביל הזולת (ולא רק אהבת ישראל בהתנדבות בשעות הפנאי).

במה אתה מתעסק היום?

לפני כשנה וחצי יצאתי עם משפחתי לשליחות מאתגרת במכללת 'ספיר' שבעיר שדרות – בהכוונתו של השליח הראשי בעיר, הרב משה-

ספר לנו בבקשה קצת על עצמך.

גדלתי במושב נחלים למשפחה דתית-לאומית. את לימודי בגיל התיכון עשיתי בישיבת נחלים.

בגיל מאוד צעיר נמשכתי לחסידות חב"ד, אפשר לומר שכבר בגיל 7-8 רציתי להיות חב"דניק. תמיד לילדים יש חלומות מה הם היו רוצים להיות כשהיו גדולים – אחד רוצה להיות טייס, השני רוצה להיות רופא... אך חלום הילדות שלי היה להיות חב"דניק כשאהיה גדול.

היו לך כמה סיבות. ראשית, סבי ר' אפרים סובלמן היה חסיד חב"ד. הוא היה אדם מיוחד מאוד ששילב בין חסידות חב"ד לציונות דתית. הוא נפטר כשהייתי צעיר אבל דמותו השפיעה עליי מאוד. בנוסף, בן דוד שלי, הרב אורי גמסון (כיום משליחי הרבי בברלין) גם התקרב לחב"ד בגיל צעיר, ככה שהרגשנו חב"ד במשפחה.

בנוסף הטנקים של חב"ד ותהלוכות ל"ג בעומר הרשימו אותי ביותר ובכלל התפעלתי מאוד ממפעל השליחות האדיר של הרבי.

מה גרם לך להתחבר לחסידות?

בערך בתקופת הבר-מצווה התחלתי להשתתף בשיעורי תניא. עד היום אני לא מסוגל לשכוח את שיעור התניא הראשון בחיי. הזמין אותי לשיעור ר' יואל רוזן, שלמד גם הוא בזמנו בישיבת נחלים. הוא היה החב"דניק הבוגר של הישיבה.

את השיעור מסר הרב מאיר בוסטומסקי מכפר חב"ד, והנושא היה פרק ב' בתניא – ונפש השנית בישראל היא חלק אלוקה ממעל ממש.

עברו מאז כבר יותר מ-17 שנה ואני לא מסוגל לשכוח את השיעור הזה. פתאום נחשפתי לעומקים חדשים שלא הכרתי – יש בנו נפש שהיא ממש חלק מהקבה ובעצם יש לכל אחד מאיתנו שתי נפשות!

ישבנו בשיעור כשהעשייתיים וכל הזמן הזה לא הייתי מסוגל להוריד מהרב את העיניים...

התחלתי ללכת באופן קבוע לשיעורי חסידות והתוודעויות חסידיות והרגשתי שכל עבודת השם מקבלת נופך הרבה יותר משמעותי. לומדים להסתכל על החיים בכלל ועל קיום תורה ומצוות בפרט בצורה הרבה יותר פנימית.

טעמי המנהגים

'סעודת משיח' למה?

ואז אמר: "דאס איז (=זוהי) סעודת משיח". מובן שההוראה היא לא רק לאותה שנה, אלא עבור כל השנים, וטעם הדבר הוא:

(א) על-פי נגלה: אחד הטעמים בד' כוסות של פסח הוא שהם כנגד ד' כוסות שבגאולה שאז הקב"ה עתיד להשקות את אומות העולם ד' כוסות של פורענות, וכנגדן עתיד הקב"ה להשקות את ישראל ארבע כוסות של נחמות (ירושלמי פסחים רפ"ב פ"ה, וכן במבואר לעיל, הרי שביציאת מצרים נפתח הצינור גם לגאולה העתידה, ולכן שייכים ד' כוסות דלעתיד – לחג הפסח. כל-שכן וקל-וחומר, שענין ד' כוסות שלעתיד שייך לאחרון של פסח, בסופו של יום, בסעודת משיח, שהוא כדי לעורר את גילוי הד' כוסות דלעתיד. שכן כל ה"גילויים דלעתיד" תלויים בעבודתנו עכשיו (תניא פ"ז), והכוונה אינה רק להסיר את הדברים המונעים את הגילוי דלעתיד בקו של "סור מרע", אלא גם לעורר ולהמשיך את הגילויים דלעתיד, ועל-ידי שתיית ד' כוסות ממשיכים את גילוי הד' כוסות דלעתיד.

חידושו של הרבי הרש"ב

(ב) על-פי הסוד: ענין זה של שתיית ארבע כוסות בסעודת משיח, נתחדש כאמור, על-ידי כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב, בשנת תרס"ו. שנה זו התאפיינה בגילויים עמוקים ונשגבים, אך מפורטים ומוסברים להפליא במאמרי החסידות רבי הכמות ואדירי האיות של אדמו"ר הרש"ב, (שההילולא שלו בב' ניסן). בספרו הגדול "המשך תרס"ו" נתבארו כמה וכמה פרטים בענין הגילוי דלעתיד לבוא – אף שכתב הרמב"ם (הל' מלכים פ"ב) שדברים שתומים הם כו'.

והנה י"ן, הרי לא רק שיש לו טעם אלא שגורם גם שמחה ותענוג ו"אין אומרים שירה אלא על היין". וכידוע, ש"יין שייך ל"סוד". מכיון שענינה של חסידות חב"ד הוא לא רק לגלות ולפרסם את תורת הבעש"ט, אלא להוסיף בה טעם ותענוג – כטעימה מ"תורתו של משיח" וכהכנה וכלי לביאתו.

אשר על כן, הוספת מנהג שתיית ארבע כוסות נתגלה על-ידי הרבי הרש"ב – "הרמב"ם של תורת החסידות", ומאז נתפרסם יותר ויותר על-ידי בנו יחידו כ"ק אדמו"ר מוהרי"ן, ונשיא דורנו כ"ק אדמו"ר מלך המשיח, שהוא ודבריו חיים וקיימים.

(מקורות: שיחות לאחש"פ שנדפסו בהגדת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, שיחת אחש"פ סה"ש תשמ"ח)

הקב"ה לעשות חזקיה משיח" (סנהדרין צד, א).

בעת הקריאה בתורה ואמירת ההפטר, מבטא היהודי את ענין "גילוי הארת משיח" שבעבודתו הוא, במקביל להארה שבכל העולמות, אולם הוא עושה זאת רק בדיבור (הקריאה והאמירה) ובמחשבה (הכוונה). בעת הסעודה הוא מבטא ענין זה גם במעשה ובפעול, בסעודת מצוה. את הכוונה הקדושה של גילוי הארת משיח הופך היהודי ל"דם ובשר כבשרו" על-ידי שאוכל סעודת מצוה בכוונה זו, ובפרט שסעודה זו חדורה בדברי תורה וחסידות בעניני משיח וגאולה, תוך חיזוק האמונה בביאת המשיח מתוך התלהבות דקדושה. וזה מעין מה שלעתיד לבוא יקום "וראו כל בשר", דהיינו שהקדושה תחדור ותתגלה בגוף הגשמי, כך כהכנה לזה, עושה היהודי בדוגמת זה, וסועד סעודה באכילה ושתייה גשמית, שבכך משתף את גופו הגשמי – בקבלת "גילוי הארת משיח" על-ידי כוונתו הקדושה והפנימית בסעודה זו.

השייכות לדורות אלו

"גילוי הארת המשיח", בשביעי של פסח, היה בכל הדורות, אולם דווקא הבעש"ט הק', שחי לפני כ-300 שנה, חידש וגילה את מנהג הסעודה לרגל ענין זה, וזאת משתי סיבות:

(א) בשעה שחושך הגלות מתגבר כבתקופת "עקבתא דמשיחא", יש להאיר את העולם כדי לעזור ליהודים להתגבר על החשיכה הרוחנית, ולכן מוסיפים גילוי אור ב"ועשה טוב", כדי לחזק את התגברות האור והטוב בעולם.

(ב) הבעש"ט הק', שמלך המשיח ענהו בהיכלו על השאלה "אימתי קאתי מר" – "לכשיפוצו מעינותיך חוצה", מגלה ומנהיג דווקא בדורות אלו, שמהווים הכנה לגאולה הקרובה, עניינים שהם מעין הגאולה בבחינת "טועמיה חיים זכו", על-דרך שבערב שבת טועמים מכל תבשיל ותבשיל של שבת, והרי האלף השביעי – של הגאולה – כנגד יום השביעי הוא.

טעם שתיית ד' כוסות

הגאון האלוף כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב זי"ע – מייסד ישיבות 'תומכי תמימים', אשר ה'חפץ חיים', הגאון ר' חיים מברסק, והגהר"ע גרודזנסקי זצוק"ל – חרדו לשמו, סעד בשנת ה'תרס"ו סעודת אחרון של פסח ביחד עם מאות תלמידי הישיבה וציוה לתת לכל תלמיד ד' כוסות.

הבעש"ט הק', מייסד החסידות, אמר שביום אחרון של פסח "מאיר גילוי הארת משיח" ולכן הנהיג לעשות בו "סעודת משיח". מנהג זה מתקיים גם כיום, בעוד חסידויות מפורסמות שממשיכות את דרך הבעש"ט הק' גם במנהג זה.

בשביעי של פסח ובמיוחד בסיום היום מאיר בתוקף "גילוי הארת המשיח". מבואר בחסידות שביציאת מצרים נתחדש כללות הגאולה ונפתח אז הצינור גם לגאולה העתידה במהרה בימינו אמן. ומכיון שבכל שנה ושנה חוזרת ומתעוררת אותה ההמשכה שהייתה בפעם הראשונה (החיד"א ב"ב דוד" פכ"ט), הרי שבחג הפסח שבכל שנה מתעורר (לא רק הגילוי של יציאת מצרים אלא גם) גילוי הארת המשיח. מכיון שידוע שכל המשכה – בסיומה היא מאירה בתוקף יותר (ראה סידור עם דא"ח לבעל התניא'), הרי שתוקף הגילוי של יציאת מצרים, וכן הגילוי של הגאולה העתידה שנכלל בו, הוא ביום האחרון של פסח, ובו גופא בסופו של יום.

הדבר בא לידי ביטוי גם בקריאה בתורה של שביעי של פסח, שבו הושלמה היציאה ממצרים על-ידי קריעת ים סוף: קוראים ב"שירת הים", שתחילתה "אז ישיר" לשון עתיד – מכאן לתחיית המתים מן התורה (סנהדרין צא, ב) ובסיומה: "מקדש ה' כוננו ידך ה' ימלך לעולם ועד" – שעוסק בבית-המקדש השלישי שיבנה "בזמן שה' ימלך לעולם ועד לעתיד לבוא" (בשלה טו, יד-ה בפרש"י).

למה בשביעי של פסח?

וכן מרומז הדבר בהפטרת שביעי של פסח (שמואל"ב, כב): שירת דוד מלכא משיחא "ביום הציל אותו ה' וגו'", וסיומה: "מגדול ישועות מלכו ועושה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם", ומשיח צדקנו – "בן דוד" הוא. וגילוי הדבר בהפטרת אחרון של פסח (בחז"ל) (ישעי' ילד): ההפטרות ברובה הגדול עוסקות במשיח ובימות המשיח: "ויצא חוטר מגזע ישי.. ונחה עליו רוח ה'.. והריחו בירת ה'.. וגר זאב עם כבש.. מלאה הארץ דעה את ה'.. ואסף נדחי ישראל.. וגו'". ומה שהפסוקים הראשונים בהפטרות זו – "עוד היום בנו וגו'" עוסקים בנצחוננו של חזקיה על סנחריב – הרי שמכיון שמפלתו של סנחריב היתה בליל יום א' דפסח (פרש"י ד"ה עוד היום, מגילה לא, א) ולא בשביעי של פסח, לכן מובן – שגם פסוקים אלו שייכים לעיקר ההפטרות – משיח וניסי הגאולה. והקשר של חזקיה לזה, הוא משום ש"ביקש

"אתה בחרתנו"

מאת הרב ישבעם הלוי סגל

אחד, "פני אריה אל הימין (חסד) פני שור אל השמאל (גבורה) וכו'.

אבל האדם שיש בו דעת ואינו מוגבל בטבע רגשי מסוים, יש בידו האפשרות להתעלות לבחור את המידה – בה יפעל כרצונו. ולדוגמא, אברהם אבינו – איש החסד – עקד את יצחק בנו על גבי המזבח, בניגוד למידת החסד.

בחירה מתוך מבחר

בכדי שתהיה עבודת האדם בבחירה חפשית, צריך שיהיה לפניו מבחר של כמה דברים שונים העומדים לבחירה, ושהיו שווים ערך בעיניו, שאז אכן הבחירה באחד מהם מעידה על רצונו האמיתי – הבלתי משוחד – בדבר זה.

לפיכך ברא ה' את הסטרא אחרא שאעפ"י שמצד עצמה אין בה שום ממשות ומעלה כלל, ואעפ"כ נתן בה ה' רשות ויכולת להגביה עצמה כנשר ובחוצפה יתרה, וכל זה – בכדי שהאדם יצטרך לעמוד בניסיון ולא להתפתות ולנהות אחריה, אלא אדרבה, ישפילה – בעבודתו את ה', ובבחירתו החופשית דוקא, ובזה ימצה את כל תעצומות נפשו בביטול אל ה' ית'.

בעלי בחירה שונים

לא כל בני האדם שווים בכח בחירתם, יש בהם בעלי בחירה מושלמת ומוחלטת, וישנם שאינם כאלה.

ההבדל הכללי הוא בין בני ישראל שהם בעלי בחירה מושלמת, לבין אומות העולם שאינם בעלי בחירה, אלא מוגבלת בלבד, כי בחירתם מצד השכל בלבד, ונחשבים בעלי בחירה רק ביחס לחיות ובהמות כו'.

בחירה המבוססת על השכל בלבד אינה חופשית לחלוטין.

מלבד זאת שרוב בני אדם נוטים בטבעם, לחייב או לשלול דבר בשכלם עפ"י נטית לבם, וממילא אינם חופשיים לחלוטין בשיפוטם (ע"ד "השוחד יעור עיני חכמים"), הנה עוד זאת, השכל הוא מציאות מוגדרת ומוגבלת, והבחירה על בסיס השכל אינה חופשית לגמרי.

רק בני ישראל הם בעלי בחירה חפשית באמת, וזאת בגלל שתי סיבות;

א) כח הבחירה שבישראל הוא ברצון הפנימי שבעצם הנפש האלקית, שהוא חלק אלקה ממעל ממש" (תניא פ"ב וראה איוב לא, ב), "כי חלק הו' עמו" (דברים ט, ב), ו"העצם – כשאתה תופס בחלקו אתה תופס בכולו" (כש"ט הוספות סקט"ז. וי"ג. וראה לוח הו"י י"ג כסליו) שחלק מהעצם הוא כמו כל העצם. וכמו שבעצמותו ית' קיימת יכולת הבחירה האמיתית – כנ"ל, כך גם בני ישראל הם בעלי בחירה אמיתית, מאחר שנשמות ישראל

הפנימי העצמי המושלם ביותר, שבין האדם הבוחר למציאות ה' יתברך.

ומכיון שהאדם הוא נזר הבריא, הרי בזה יתגלה אור איך-סוף ב"ה בכל העולם, ותהיה לו דירה בתחתונים – כפי פנימיות רצונו ית'.

וכמו שאומרים בתפילה: "ומלכותו ברצון קיבלו עליהם משה ובני ישראל".

כניעה בכפיה – שלא ברצון העם, אינה מלכות כי אם ממשלה או אפילו רודנות, ואין בזה ביטול פנימי ואמיתי של העם הנכנע, אלא ציות חיצוני לגזירת הרודן.

הבחירה שבחר בנו מכל

העמים אינה מצד

מעלותיהם של ישראל

המכריחים לאהבם, אלא כי

כך עלה ברצונו הפשוט

למעלה מכל טעם ודעת

זהו ההבדל בין מלך שמלכותו פרושה על בני המדינה בעלי בחירה, לבין הרודה בבהמות, שאעפ"י שהם יראים ממנו ונשמעים לו בגלל מלמד הבקר אשר בידו, אבל אין זה ביטול פנימי אמיתי.

נמצא אפוא, שלצורך קיום רצון ה' בעולמו צריך האדם לעבוד את ה' בבחירה, ברצון ובביטול פנימי, וזהו מעיקרי מעלת עבודת האדם.

מכל הנבראים כולם, הנה, רק האדם הוא בעל בחירה, וזאת משום שרק הוא חפשי בבחירתו, וזאת משני טעמים:

א) כי האדם הוא יצור שכלי, והוא משוחרר מהמגבלות של המידות – שאינו מאולץ בפעולותיו בגלל נטיה רגשית כל שהיא.

ב) האדם – בשונה מבעלי חיים – כלול מטבעים שונים, ואפילו מנוגדים, והביריה בידו לפעול בכל מידה שיחפוץ.

החיות הבהמות וכו' ברא ה' באופן שלכל בע"ח טבע אחד, כגון הנשר הוא רחמני והעורב הוא אכזרי, ואינם יכולים לפעול בניגוד לטבעם, ואפילו המלאכים העליונים, עומדים בטבע אלקי

בעל הכח והיכולת

הבחירה היא היכולת לבחור דבר או פעולה מסויימת בלי שום כפיה, הכרח או אילוץ משום גורם חיצוני. הוה אומר, שהבחירה בדבר שנבחר בבחירה חופשית באמת, נובעת מהבוחר בעצמו – מעצמותו, וממילא הנבחר קשור בעצם מהותו בעצמותו של הבוחר.

רק הקב"ה – מהותו ועצמותו ית' – הוא בעל הכח והיכולת לבחור באופן חפשי לחלוטין, להיותו אין סוף באמת "ומי יאמר לו מה תעשה" (קהלת ח, ד).

הבחירה שהקב"ה בחר היא בעם ישראל – כך בחר ה' (דברים יז, ו) וכן בתורה ובמשה עבדו (ראש בני ישראל), כנוסח הברכה "הבוחר בתורה ובמשה עבדו".

כמו כן בחר ה' בעולמו, שנתאווה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים (תנחומא נשא טז. בחוקותי ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ז. ובכ"מ).

הבחירה החופשית היא מיסודי הקשר בין האדם הנברא – לקב"ה. כי תכלית בריאת העולם הוא בשביל התגלות מלכותו יתברך, וכמ"ש (ישעיה מג, ז): "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו", ו"כבוד" הוא מלכות.

כל ענין המלכות הוא ביטול העם אל המלך בבחירה חפשית, בדעת שלמה ובהסכם גמור, וכמ"ש (סדר תפילת ערבית): "ומלכותו ברצון קיבלו עליהם".

כח הבחירה באדם

משבחר ה' בעולמו, בראו מאין ליש, עולם מוגבל גשמי ותחתון שאין תחתון למטה ממנו, והיתה מטרת הבריא "להיות לו ית' דירה בתחתונים".

לפיכך ברא עולמו ברצונו הטוב כפי מה שעלה במחשבתו הקדומה, וברא השמים וכל צבאם והארץ וכל אשר עליה, וברא עליה אדם ונפח באפו נשמת חיים למען יכיר גדולתו ותפארתו של הקב"ה, ויקבל על עצמו עול מלכות שמים, ומכיון שאין מלך בלא עם, והם בטלים בתכלית אל המלך ברצונם החפשי, ע"ז ימליך את ה' על כל הבריא כולה.

הבחירה החפשית שבה האדם בוחר בקב"ה, למדדת על רצונו האמיתי של הבוחר, ועל הקשר

שירת הים תש"ז

בהתוועדות ל"ג בעומר תש"ז, בהיותו בפריז, סיפר הרבי, שכונה אז הרמ"ש: אין לכם מושג איזו ידידות עצומה ואיזו אהבה יש לרבי (הרי"צ) אליכם, אלה שהצליחו להימלט ולצאת מעמק הבכא. אספר לכם מעשה שקרה השנה, ואז תבינו את דבריי.

כידוע סובל הרבי משיתוק ברגליו, ומקבל זריקות נגד השיתוק הזה. יום אחד, בחודש כסלו השנה, נכנסה האחיות המטפלת לחדר הפנימי, והנה היא רואה את הרבי יושב ליד השולחן, אך אינו מפנה מבטו ואינו עונה לדבריה. כשהתקרבה יותר הבחינה כי עיני הרבי עצומות ופניו להבים – ארשת שלא ראתה על פניו מעולם.

היא מיהרה לחדר הרבנית וסיפרה על החיזיון הנורא והמבהיל הזה. הרבנית ניגשה, ניסתה לקרוא לו, והוא אינו מגיב. הרבנית שלחה מיד לקרוא לי. הגעתי במהירות, נכנסתי לחדר הקדוש, ניגשתי סמוך אליו, ושמעתי שהרבי אומר "אז ישיר" בדבקות נפלאה. רמזתי לכולם שהכול בסדר ואין ממה לדאוג ולחשוש, וביקשתי בתנועת-יד שיעזבו את החדר.

לאחר שהרבי סיים את שירת-הים, החל לקוראה פעם נוספת. כאשר התבוננתי היטב, הבחנתי שהוא גם מלווה את הקריאה בענועי רגליים חלושות. כאשר כילה את אמירת השירה, הוא נשאר יושב על כיסאו. אנחה פנימית של שביעות-רצון יצאה מפיו, הוא פקח את עיניו וכשהבחין בי אמר בלחש: "ברוך השם, ברוך השם הכול עבר בשלום". למחרת הביא הדוור מברק בו נאמר כי אנ"ש עברו את גבול רוסיה בשלום.

והרמ"ש סיים: אחרי ששמעתם את כל זאת, האם צריכים אתם עוד שמישהו יתווך ביניכם לרבי?! מה שצריך הוא יודע והוא עושה הכול למען כולנו!

ה'משקה' האמיתי

מספר מזכירו של הרבי, הרב יהודה-ליב גרונר שליט"א: אחד ה'משפיעים' נכנס פעם אל הרבי ואמר שאינו יכול להתוועד בלי 'משקה'. אמר לו הרבי שיסתכל על ה'משפיעים' של פעם, שהיה לידם בקבוק 'משקה' ולא נגעו בו...

ופעם אמר 'משפיע' לרבי, שכדי 'להתחמם' בהתוועדות הוא צריך לומר הרבה 'לחיים'.. הביע הרבי מורת-רוח ואמר: אם רוצים להתחמם יש ללמוד הרבה חסידות, שזהו 'כי ה' אלקיך אש אכלה הוא' – על-ידי לימוד חסידות בשופי אפשר להתחמם כראוי.

אומות העולם" (תניא פמ"ט), והיינו, שגם הגוף היהודי יקר וחשוב בעיני הקב"ה.

ואעפ"י ששורש הבחירה בישראל נובע מהקשר העצמי והמוחלט שבין עצמותו ית' לבין עצם הנשמה, מכל מקום מימוש הבחירה, ביטוייה והתגלותה, הוא בגוף של היהודי דוקא ובנשמה המלוכשת בגוף.

אנא נסיב מלכא

"אנא נסיב מלכא", משפט הלכות מתוך משל המופיע במדרש אודות בחירת עם ישראל בקב"ה, ופירושו: "אני בוחר במלך".

כאמור, בחירת ישראל בקב"ה נובעת – ולכן גם דומה – לבחירת הקב"ה בישראל, דהיינו, שבחירתם אינה בגלל כדאיות.

הוא אומר, שבני ישראל **בוחרים** לעצמם ומיחדים את הקב"ה, ובזה הם נבדלים מאומות העולם הסוגדים לכוכבים ולמזלות ושאר המשרתים שברא ה' לשרת את הברואה, ואילו ישראל בוחרים בקב"ה בעצמו.

נקודת המוצא של הגויים היא האנוכיות והמציאות של עצמם – לגרמייהו – שהוא העיקר והציר המרכזי בחייהם, ולכן עובדים וסוגדים לאלו – שלדעתם (התועה) מספקים להם את צורכי קיומם והנאותיהם, והיינו, הכוכבים ומערכות השמים, שמקרינתם נובעים כל הליכי הטבע בעולמנו, ואינם יודעים שהשפעת הכוכבים היא רק ברצון ה' – כגרזן ביד החוצב בו.

ואפילו חסידי אומות העולם העובדים את הבורא ולא את הכוכבים, ואף עושים רצונו, אין עושים זאת אלא עפ"י טעם ודעת – מפני שהוא בורא אותם ומספק צרכיהם.

ולעומת זאת, בני ישראל בחירתם היא מהביטול הפנימי המוחלט שבעצם הנשמה – יחידה שבנפש – אל הקב"ה היחיד והמיוחד, ולכן המגמה היא **הדבקות בעצמותו ית'**, הנובעת מעצם הנשמה – בחינת יחידה שבנפש, ולא סיפוק צרכיהם הגשמיים.

והיינו, בחירה בעצמותו ית' אפילו במחיר ויתור מוחלט על כל כל צרכיהם.

ויתר על כן, השאיפה בדבקות זו – היא אפילו לא בשביל לרוות את צמאון נפשם לאלקות, אלא שהדבקות והביטול לעצמותו ית' היא רק כדי לעשות נחת רוח לקב"ה – אבינו שבשמים.

רק באופן כזה בא לידי ביטוי הביטול האמיתי למלכות ה', המלכות שהיא תכלית הבריאה שתהיה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י הרבי מלך המשיח, שהוא ודבריו חיים וקיימים, וכדברי הנביא ביעוד הגאולה (זכריה יד, ט): "והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד".

(עפ"י ס' "ערכים בחסידות" ש"ל בעז"ה בקרוב)

מושרשים בעצמותו ית'.

ב) אפשרויות הבחירה היא רק באדם מישראל, לפי שכלול מכל המדריגות והניגודים, ועומדים בפניו מגוון אפשרויות לבחירה.

כי שורש נשמות ישראל הוא בעולם התיקון ששם קיימת התכללות כל המדריגות, נמצא שהאדם כלול מכל המדות והמדריגות, ויכול לבחור ככל אשר יחפוץ.

ומאחר שהנשמה ירדה ונתלבשה למטה בגוף הגשמי ובנפש הבהמית שכלולים מטוב ורע על כן יכולה גם לבחור ברע ח"ו, וזהו מש"כ בבריאת האדם "וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה" (בראשית ב, ז), "וייצר" בשני יו"ד, ביצר טוב וביצר הרע.

הבוחר בעמו ישראל

מכיון שכח הבחירה שבאדם היהודי נובע מיכולת הבחירה של הקב"ה – כנ"ל, לפיכך קיים דמיון בין הבחירה של הקב"ה בישראל ובין הבחירה של ישראל בקב"ה.

הבחירה שבחר בנו מכל העמים אינה מצד מעלותיהם של ישראל **המכריחים** לאהבם, אלא כי כך עלה ברצונו הפשוט למעלה מכל טעם ודעת, וכמ"ש (דברים יד, ב): "כי עם קדוש אתה לה' אלקיך ובך בחר ה' אלקיך להיות לו לעם סגלה מכל העמים אשר על פני האדמה".

ופרש"י: "כי עם קדוש אתה" – קדושת עצמך מאבותיך, ועוד, "ובך בחר ה'".

הוא אומר, בחירת ה' בישראל היא מלבד הקדושה שבישראל.

נמצא אפוא, שאלמלא הבחירה שבחר בישראל מכל העמים, הנה, לגבי עצמותו ב"ה הרי אין הפרש בין עם ישראל לאומות העולם.

ואעפ"י שיש הבדל ערכי עצום בין קדושת יעקב הצדיק לבין עשיו הרשע, מכל מקום ביחס לגדולת מהות ועצמות הקב"ה, שהוא פשוט בתכלית מכל ציור והגדרה, הרי אין שום דבר מושלל ממנו, גם מציאותו של עשיו הרשע, וכמו שנאמר (מלאכי א, ב): "הלוא אח עשו ליעקב" – שניהם שווים לעומתו, ולפניו כחשיכה כאורה.

ומכל מקום – "ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי", אך ורק מצד בחירתו ית' למעלה מכל טעם ודעת.

במילים אחרות; לא מפני שהקדושה היא דבר טוב לכן בחר בה ה' ית', אלא מפני שבחר בה, לכן היא דבר טוב.

לפי זה הנה, הבחירה שבחר ה' בישראל מכל העמים, אינה רק בנשמותיהם של ישראל כפי שהן למעלה באוצר הנשמות, אלא שהבחירה היא גם ובעיקר – בנשמות שבגוף עם הגוף החומרי של ישראל "הנדמה בחומריותו לגופי

בארץ, בכל זאת – כוונתו לשם שמים. לו היה רוצה להשתכר גרידא – לא היה עושה זאת דווקא בבית הכנסת בהתוועדות עם חבריו החסידים".

שלומי לא נשאר חייב. "נכנס יין יצא סוד – אצל צדיקים זה דברי תורה כי הכח השכלי שיש בנפש מתחזק, אבל אצל אנשים כערכנו... אתה יודע היטב מה מתחולל בסעודות פורים אצל בחורי ישיבה!".

"יתכן" ענה שימי. "אנשים כערכנו צריכים לבוא להתוועדות חסידית ולשמוע. לא לדבר. כי אז עלול להיווצר מצב, כדברך, שבו נפליטים דיבורים לא נכונים מהפה. לכן בהתוועדות יש משפיע, חסיד מבוגר, והוא זה שמדבר דברי תורה ומעורר את לב השומעים לעבודת השם, כאשר הכל יושבים ומקשיבים, שותים בצמא את דבריו ונכונים לקבל כל אשר ישית עליהם".

"ואם הוא לא תלמיד חכם, גם אז צריך להקשיב בהתוועדות?" הקשה שלומי.

שימי סגר את הספר והחזירו למקומו במדף. "קצת ענווה, שלומי, לא תזיק לך..." חייך. "תנועת הנפש של קבלה מהזולת, לא משנה מי הוא ומה הוא, בבחינת "קבל את האמת ממי שאמרה" – דורשת עבודה פנימית, ואין זה המקום והזמן לדבר על הכל. דבר אחד אנחנו יכולים להסיק משיחתנו: לא כל דבר שאנו רואים הוא חסר מקור תורני ונובע מפריקת עול תורה. ואולי בדיוק להיפך". שימי התיישב במקומו, והמשיך באותו ניגון מיוחד בו למד קודם לכן.

שלומי שתק, מהרהר בדברים החדשים ששמע. 'לא, לא היה בעיניו מבע של ניצחון או תחושת התנשאות', חשב שלומי לעצמו. 'התשובה מנומקת, מסודרת. אבל למרות הכל, לא מספיקה לי תשובה מבחור שמעט מבוגר ממני. אני חייב להמשיך ולברר את הנושא עם תלמידי חכמים מופלגים'.

סקירת ספרים של הגאון האלוף הוד"ק אדמו"ר מה"מ מליובאוויטש

תורת מנחם

ספר המאמרים חג הפסח

חלקים א-ב

לפני קצת יותר משנה החל "המכון להפצת תורתו של משיח" להוציא לאור, את סדרת מאמרי החסידות מכ"ק אדמו"ר מה"מ נשיא דורנו על סדר פרשיות התורה והמועדים. תוך כשנה סיימו להוציא לאור את סדרת מאמרי החסידות על התורה, וכבר עתה הספיקו להוציא מתוך סדרת המאמרים למועדים, שני כרכים הפותחים את סדרת מאמרי החגים, וזאת על חג הפסח – ושמו: "ספר המאמרים פסח" חלקים א-ב.

במהדורה זו, הוחלט להוציא לאור את המאמרים, לא על סדר השנים, כי אם על פי סדר פרשיות התורה והמועדים, על מנת שהרוצה ללמוד כמה מאמרים על פרשה אחת לא יצטרך לחפש בעשרים כרכים שונים, אלא ימצא את הכל לפניו כשולחן הערוך ומוכן, על דרך סדרת "לקוטי שיחות פרשיות" שהופיעה בשנים האחרונות על ידי ה"ועד להפצת שיחות".

המאמרים שבסדרה זו נלקטו מתוך הספרים שכבר הופיעו בעבר, ובעת הצורך הוסיפו מראי מקומות וצינונים. כמו כן עבר הכל הגהה חדשה ומדוקדקת, ותוקנו רבות מטעויות הדפוס שנפלו בהוצאות הקודמות. כמו כן נפתחו רבים מראשי התיבות והובא תרגום חופשי לביטויים באידיש, על מנת להקל על הלומד.

רוב המאמרים שבספר זה הינם "הנחה בלתי מוגהת", דהיינו שלאחר אמירתם על ידי הרבי, הועלו על הכתב, על ידי חסידים על פי הזיכרון (או במאמרי ימות החול – בהתבסס על סרט ההקלטה), והינם על אחריות ה"מניחים" בלבד. יחד עם זאת הובאו גם כל המאמרים המוגהים ע"י הרבי ונדפסו בסדרת "ספר המאמרים מלוקט" (ו' כרכים).

עפ"י מה שעורר הרבי אודות מעלת ההתעסקות בלימוד ענייני גאולה ומשיח ובפרט במאמרים וליקוטי שיחות של נשיא דורנו, ניתנו בסיום כל כרך – מפתחות לענייני גאולה ומשיח שבאותו כרך. כמו כן הובאו כהוספה, מספר תצלומים מכתב יד קדשו של הרבי הקשורים למאמרים שבאותו כרך, וכן הובאו ה"פתח דבר" של המאמרים שהגיה הרבי, כיוון שגם ה"פתח דבר" הוגה על ידו.

הסדרה על התורה מונה תשעה כרכים. מספר הכרכים של סדרת המועדים, יתברר ככלות הדפסת הסדרה בע"ה. בכרך הראשון של חג הפסח נדפסו המאמרים השייכים לחדש ניסן ושבט הגדול, יו"ד וי"א ניסן וחג הפסח. בכרך השני הופיעו כל מאמרי הרבי שנאמרו לאורך השנים ביום אחרון של פסח. כל המאמרים שבכרך זה עוסקים בענייני גאולה ומשיח.

כל כרך שיצא לאור בסדרות אלו נחטף מיד עם צאתו לאור. פרויקט זה הגדיל את הלימוד במאמרי החסידות של הרבי בכמות ובאיכות ובהיקף הנושאים העמוקים והמאירים, שהם כמים שאין להם סוף.

זכות גדולה זכו העורכים והמוציאים לאור, ואין ספק ש"הפצת המעיינות חוצה" בהיקף כזה מזרז את בואה של הגאולה האמיתית והשלמה בקרוב ממש.

ליזכות
החייל בצבאות-השם

מרדכי ראובן בן נחמה רחל שיחי'
פרלשטיין

וליזכות
החיילת בצבאות-השם
שיינא ברכה בת הדס תחי'

כהן

היירצון שיגדלו לתורה, לחופה ולמעשים טובים
מתוך הרחבה של ימות המשיח.